

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 640/2017-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. októbra 2017 prerokoval sťažnosť [REDACTED] – [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], ako aj sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], všetkých zastúpených advokátom JUDr. Dušanom Remetom, Masarykova 2, Prešov, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1, čl. 39 ods. 1, čl. 40, čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 52 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 1 S 46/2014 a jeho rozsudkom z 26. mája 2015 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Sžo 56/2015 a jeho rozsudkom z 28. septembra 2016, ako aj postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 5 S 49/2014 a jeho rozsudkom z 20. mája 2015 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Sžo 67/2015 a jeho rozsudkom z 29. marca 2017 a takto

rozhodol:

Sťažnosť [REDACTED] – [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]
a [REDACTED] [REDACTED] odmieta.

Odôvodnenie:

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. januára 2017 doručená sťažnosť [REDACTED] – [REDACTED] (ďalej aj „sťažovateľ 1“) a [REDACTED] [REDACTED] (ďalej aj „sťažovateľ 2 [REDACTED]“, spolu aj „sťažovatelia“) doplnená podaním doručeným 6. marca 2017 vo veci namietaného porušenia ich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1, čl. 39 ods. 1, čl. 40, čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 52 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 S 46/2014 a jeho rozsudkom z 26. mája 2015 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Sžo 56/2015 a jeho rozsudkom z 28. septembra 2016.

2. Dňa 3. júla 2017 bola ústavnému súdu doručená sťažnosť [REDACTED] [pôvodne vystupujúceho v predmetnom súdnom konaní do ukončenia podnikateľskej činnosti ako [REDACTED] – [REDACTED] (ďalej aj „sťažovateľ 1“)] a [REDACTED] [REDACTED] (ďalej aj „sťažovateľ 2 [REDACTED]“, spolu aj „sťažovatelia“) vo veci namietaného porušenia ich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1, čl. 39 ods. 1, čl. 40, čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 52 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 S 49/2014 a jeho rozsudkom z 20. mája 2015 a postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Sžo 67/2015 a jeho rozsudkom z 29. marca 2017.

3. Uznesením ústavného súdu č. k. III. ÚS 547/2017-15 z 12. septembra 2017 boli obe sťažnosti spojené na spoločné konanie.

A.

4. Zo sťažnosti sťažovateľa 1 a sťažovateľa 2 [REDACTED] vyplýva, že žalobou zo 14. mája 2014 sa sťažovateľ 1 domáhal na krajskom súde preskúmania zákonnosti postupu rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredia (ďalej len „Sociálna poisťovňa,

ústredie“) č. 17217-3/2014-BA z 9. apríla 2014. Sťažovateľ 1 namietal porušenie svojich subjektívnych práv, ale aj subjektívnych práv sťažovateľa 2 [REDACTED] (ako jeho zamestnanca) v správnom konaní predovšetkým z dôvodov nedostatočného zistenia skutkového stavu, porušenie zásady dvojinstančnosti administratívneho konania, nepreskúmateľnosti a arbitrárnosti rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredia, nevydania rozhodnutia v zákonnej lehote, porušenie zásady rovnakého zaobchádzania a prejudikovania rozhodnutia.

Uznesením krajského súdu sp. zn. 1 S 46/2014 z 2. februára 2015 bol pripustený vstup sťažovateľa 2 [REDACTED] do konania.

Rozsudkom krajského súdu sp. zn. 1 S 46/2014 z 26. mája 2015 bola žaloba sťažovateľa 1 zamietnutá a konanie o žalobe sťažovateľa 2 [REDACTED] bolo zastavené, ako aj konanie vo vzťahu k prerušeniu konania z dôvodu hospodárnosti, že na krajskom súde prebiehajú podobné konania. Krajský súd poukázal najmä na to, že podľa jeho názoru sťažovateľ 1 namietal v žalobe porušenie iných ako svojich subjektívnych práv, v dôsledku čoho je jeho žaloba nedôvodná. Okrem toho sa vyjadril k jednotlivým námietkam a tvrdeniam sťažovateľov a zaujal k nim stanoviská, s ktorými sa nestotožňujú. Vo vzťahu k žalobe sťažovateľa 2 [REDACTED] krajský súd uviedol, že je podaná oneskorene, keďže žalobou napadnuté rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredia mu bolo doručené 22. apríla 2014. Žaloba sťažovateľa 1 zo 14. mája 2014 bola podaná na krajskom súde 27. mája 2014 a o pripustení vstupu sťažovateľa 2 [REDACTED] do konania bolo rozhodnuté až 2. februára 2015.

5. Na základe odvolania sťažovateľov rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 10 Sžso 56/2015 z 28. septembra 2016 bol rozsudok krajského súdu zmenený tak, že žaloba bola zamietnutá.

Podľa názoru sťažovateľov došlo k porušeniu ich označených základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru.

6. Sťažovatelia v sťažnosti predovšetkým poukazujú na viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu v obdobných veciach, z ktorých napríklad vyplýva, že Sociálna poisťovňa, pobočka Prešov (ďalej len „Sociálna poisťovňa, pobočka“), ale ani Sociálna poisťovňa,

ústredie nemali právomoc rozhodnúť o určení tzv. uplatniteľnej legislatívy vo vzťahu k osobám v rovnakom postavení, v akom sa nachádzajú sťažovatelia. Ďalej podľa doterajšej judikatúry nebolo možné najvyšším súdom rozhodnúť vo veci bez toho, aby došlo najprv k zodpovedaniu príslušných prejudiciálnych otázok zo strany Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“). Podľa sťažovateľov nezohľadnenie judikatúry samo osebe preukazuje porušenie označených práv.

7. V súvislosti s argumentmi najvyššieho súdu a krajského súdu, najmä čo do zisťovania skutkového stavu veci, poukazujú sťažovatelia na to, že príslušná inštitúcia sociálneho zabezpečenia v Poľskej republike (Zakład Ubezpieczeń Społecznych – ZUS, ďalej len „ZUS“) určila, že uplatniteľnou legislatívou je v zmysle európskeho práva [čl. 16 ods. 2 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 987/2009 (ďalej len „vykonávacie nariadenie“) a čl. 13 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 (ďalej len „základné nariadenie“) slovenská legislatíva. Sociálna poisťovňa, ústredie to akceptovala vydaním príslušného formulára, a preto sa na sťažovateľa 2 [REDACTED] hľadelo ako na zamestnanca vykonávajúceho zamestnaneckú činnosť na území Slovenskej republiky. V neskoršom období Sociálna poisťovňa, ústredie nariadila preveriť reálny výkon činnosti sťažovateľa 2 [REDACTED] na Slovensku a prípadne rozhodnúť o zániku jeho povinného nemocenského poistenia, povinného dôchodkového poistenia a povinného poistenia v nezamestnanosti podľa slovenských právnych predpisov, k čomu napokon aj došlo, a to v rozpore so zákonom a so skutočnosťou. Všeobecné sudy „odobrili“ zjavne nedostatočne zistený skutočný stav veci, pričom z rozhodnutí všeobecných súdov vyplývajú výhrady k tomu, že samotní sťažovatelia boli vo vzťahu k zisťovaniu skutočného vzťahu málo činní, pretože nepredložili dôkazy potrebné na preukázanie ich argumentácie. Všeobecné sudy teda v rozpore so zákonom preniesli dôkaznú povinnosť na sťažovateľov. Považujú za neakceptovateľné a nespravodlivé, aby boli nad rámec „súčinnosti“ povinní čokoľvek preukazovať a dokazovať namiesto orgánu verejnej správy, a už vôbec nie v konaní v rámci správneho súdnictva, kde sa rozhoduje zásadne na podklade skutočného stavu veci zisteného v administratívnom konaní.

8. Pokiaľ z rozsudkov všeobecných súdov vyplýva, že sťažovateľ 1 nemá na Slovensku registrované sídlo a sťažovateľ 2 [REDAKOVANÉ] tu reálne nevykonáva žiadnu činnosť, ide o závery prijaté bez náležitého zistenia skutočného stavu vecí. Podstatná je pritom obsahová náplň zamestnania sťažovateľa 2 [REDAKOVANÉ], ktorý vykonáva roznos letákov, ktoré si sťažovateľ 1 preberá v externej obchodnej spoločnosti. Podľa špecifických podmienok jednotlivých zákaziek je sťažovateľ 2 [REDAKOVANÉ] kontaktovaný zo strany sťažovateľa 1 (potom čo sťažovateľ 1 letáky preberie), ktorý ho poverí roznášaním letákov vo vybraných lokalitách na území Slovenska. Roznášanie letákov kontrolujú aj iní zamestnanci sťažovateľa 1. Zamestnancom sťažovateľa 1 sa navyše vedú aj dochádzkové listy, čo celkom zreteľne preukazuje reálny výkon činnosti sťažovateľa 2 [REDAKOVANÉ] na Slovensku. Hoci sťažovateľ 1 tieto skutočnosti riadne oznámil, napriek tomu Sociálna poisťovňa, pobočka v rámci výkonu kontroly nepristúpila k doplneniu dokazovania, nevyžiadala si ďalšie potrebné doklady, nepristúpila k výsluchu sťažovateľa 2 [REDAKOVANÉ], ale ani k inému spôsobu preverenia výkonu jeho činnosti na Slovensku (napr. vycestovanie na miesto, kde sťažovateľ 2 [REDAKOVANÉ] aktuálne vykonáva prácu – roznos letákov, prípadne aj dopyt na adresátov, ktorým sa letáky distribuujú). Podstatné bolo tiež vyžiadanie stanoviska príslušného daňového úradu, keďže sťažovateľ 1 je registrovaným platiteľom dane z pridanej hodnoty.

9. Podstatné sú podľa sťažovateľov aj niektoré rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredia, krajského súdu a najvyššieho súdu v iných obdobných veciach, ktoré v uvedených smeroch dávajú za pravdu sťažovateľom, pričom sťažovatelia v sťažnosti uvádzajú spisové značky týchto rozhodnutí.

10. Všeobecné súdy podľa sťažovateľov nezohľadnili ani to, že Sociálna poisťovňa, ústredie už vopred (pred vykonaním kontroly u sťažovateľa 1) vedela o tom, že vydá rozhodnutie, ktorým potvrdí rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky, pretože už listom z 25. júla 2013 oznámila ZUS obchodné mená, resp. mená a priezviská zamestnávateľov (vrátane sťažovateľa 1), u ktorých podľa názoru Sociálnej poisťovne, ústredia ide o tzv. schránkové firmy, a teda už v roku 2013 prijala záver o tom, že sťažovateľ 1 je tzv. schránkovou firmou, hoci rozhodnutie vydala až v roku 2014.

11. Rozhodnutím všeobecných súdov podľa sťažovateľov došlo tiež k akceptovaniu nezákonného retroaktívneho rozhodnutia zo strany Sociálnej poisťovne, pobočky a Sociálnej poisťovne, ústredia. Je totiž neprípustné, aby Sociálna poisťovňa, ústredie, resp. Sociálna poisťovňa, pobočka vydala individuálny právny akt, ktorým rozhodne o právach účastníka konania spätne k inému dátumu, než je dátum jeho vydania.

12. Sociálna poisťovňa, pobočka a Sociálna poisťovňa, ústredie nedodržali zákonnú 60-dňovú lehotu na rozhodnutie podľa § 210 ods. 1 a 2 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) a nedošlo ani k jej predĺženiu, ale ani k prerušeniu konania, a preto rozhodnutia Sociálnej poisťovne, pobočky a Sociálnej poisťovne, ústredia sú nezákonné už pre samotné nedodržanie tejto lehoty. Pritom všeobecné súdy nevyhodnotili tento argument sťažovateľov ako dôvodný, resp. ako postačujúci na zrušenie rozhodnutí Sociálnej poisťovne, ústredia a Sociálnej poisťovne, pobočky.

13. Za nezákonné podľa sťažovateľov treba považovať samotné vykonanie kontroly na zistenie skutočnosti, či sťažovateľ 2 [REDAKOVANÉ] vykonáva na Slovensku činnosť, pretože toto nepatrí do právomoci Sociálnej poisťovne, pobočky či Sociálnej poisťovne, ústredia. Takúto kontrolu môže uskutočniť iba príslušný inšpektorát práce, ktorý však nezistil žiadne nedostatky.

14. Napokon podľa sťažovateľov došlo aj k porušeniu princípu rovnakého zaobchádzania. Sťažovateľ 1 totiž zamestnáva viacero zamestnancov – poľských občanov, vo vzťahu ku ktorým pri existencii rovnakých podmienok príslušná Sociálna poisťovňa, pobočka nerozhodla o tom, že nepodliehajú slovenskej legislatíve. Týmto bol vo vzťahu k porovnateľným zamestnancov sťažovateľa 1 uplatnený odlišný postup ako vo vzťahu k sťažovateľovi 2 [REDAKOVANÉ]

15. Sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd o ich sťažnosti nálezom rozhodol tak, že vysloví porušenie ich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1, čl. 39 ods. 1, čl. 40, čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 52 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

v sťažnosti označeným postupom a rozsudkom krajského súdu, ako aj postupom a rozsudkom najvyššieho súdu, zruší tento rozsudok najvyššieho súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu a vec vráti najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Taktiež sťažovatelia žiadajú o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia, každému z nich v sume po 10 000 €, ako aj o náhradu trov konania.

B.

16. Zo sťažnosti sťažovateľa 1 a sťažovateľa 2 [REDAKOVANÉ] vyplýva, že žalobou z 5. júna 2014 sa domáhali na krajskom súde preskúmania zákonnosti postupu a rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredia č. 17218-3/2014-BA z 9. apríla 2014. Namietali porušenie svojich subjektívnych práv v správnom konaní, predovšetkým z dôvodov nedostatočného zistenia skutkového stavu, porušenie zásady dvojinstančnosti administratívneho konania, nepreskúmateľnosti a arbitrárnosti rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredia, nevydania rozhodnutia v zákonnej lehote, porušenie zásady rovnakého zaobchádzania a prejudikovania rozhodnutia.

Rozsudkom krajského súdu sp. zn. 5 S 49/2014 z 20. mája 2014 bola žaloba sťažovateľa 1 zamietnutá. Zároveň vo vzťahu k sťažovateľovi 2 [REDAKOVANÉ] bolo rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredia zrušené a vec jej bola vrátená na ďalšie konanie. Krajský súd poukázal najmä na to, že podľa jeho názoru sťažovateľ 1 namietal v žalobe porušenie iných ako svojich subjektívnych práv, v dôsledku čoho je jeho žaloba nedôvodná. Okrem toho sa krajský súd vyjadril k jednotlivým námietkam a tvrdeniam sťažovateľov a zaujal k nim príslušné právne názory, s ktorými sa sťažovatelia nestotožnili.

17. Proti rozsudku krajského súdu podali sťažovatelia odvolanie, v ktorom namietali nesprávne skutkové zistenia a nesprávne právne posúdenie veci s poukazom na konkrétne skutočnosti.

Rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 10 Sžo 67/2015 z 29. marca 2017 bol rozsudok krajského súdu vo vzťahu k sťažovateľovi 1 potvrdený a vo vzťahu k sťažovateľovi 2 [REDAKOVANÉ] bol zmenený tak, že žaloba bola zamietnutá.

18. Ďalší obsah sťažnosti je v podstate zhodný so sťažnosťou podanou sťažovateľom 1 a sťažovateľom 2 [REDACTED]

19. Sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd o ich sťažnosti nálezom rozhodol tak, že vysloví porušenie ich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1, čl. 39 ods. 1, čl. 40, čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 52 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v sťažnosti označeným postupom a rozsudkom krajského súdu, ako aj postupom a rozsudkom najvyššieho súdu, zruší tento rozsudok najvyššieho súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu a vec vráti najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Taktiež sťažovatelia žiadajú o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, každému z nich v sume po 10 000 €, ako aj o náhradu trov konania.

II.

A.

20. Z rozsudku krajského súdu sp. zn. 1 S 46/2014 z 26. mája 2015 v spore sťažovateľa 1 a sťažovateľa 2 [REDACTED] ako žalobcov proti Sociálnej poisťovni, ústrediu ako žalovanej vyplýva, že ním bola žaloba sťažovateľa 1 zamietnutá a zároveň konanie o žalobe sťažovateľa 2 [REDACTED] bolo zastavené.

Podľa konštatovania krajského súdu Sociálna poisťovňa, ústredie žalobou napadnutým rozhodnutím potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky, podľa ktorého sťažovateľovi 2 [REDACTED] ako zamestnancovi sťažovateľa 1 zaniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti 9. augusta 2013.

Podľa názoru krajského súdu sťažovateľ 1 v žalobe netvrdil žiadne porušenie jeho subjektívnych práv. Pokiaľ ide o ďalšie námietky postupu a rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredia, chýba v nich uvedenie konkrétnych porušení subjektívnych práv sťažovateľa 1 hmotnoprávnej povahy. Rozhodnutiami Sociálnej poisťovne, pobočky a Sociálnej poisťovne, ústredia nemohlo byť zasiahnuté do majetkovej sféry sťažovateľa 1. Z obsahu žaloby je evidentné, že sťažovateľ 1 namieta porušenie nie vlastných práv,

ale porušenie práv zamestnancov. Pritom zamestnancom sťažovateľa 1 nič nebránilo v tom, aby sa samostatnou alebo spoločnou žalobou domáhali svojich subjektívnych práv v zákonnej dvojmesačnej lehote.

Žaloba bola podaná osobne na krajskom súde 27. mája 2014. V súvislosti s pripustením vstupu sťažovateľa 2 [REDAKOVANÉ] do konania krajský súd poukázal na tú skutočnosť, že podľa § 250b ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) sa žaloba musí podať do dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia správneho orgánu v poslednom stupni, pokiaľ osobitný zákon neustanovuje inak. Zmeškanie lehoty nemožno odpustiť. Z obsahu spisu vyplynulo, že rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredia bolo sťažovateľovi 2 [REDAKOVANÉ] doručené 22. apríla 2014. Vstup sťažovateľa 2 [REDAKOVANÉ] ako žalobcu do konania bol pripustený uznesením z 2. februára 2015, ktoré sa stalo právoplatným 25. februára 2015. Preto nie sú žiadne pochybnosti o tom, že žaloba sťažovateľa 2 [REDAKOVANÉ] bola podaná oneskorene.

21. Z rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 10 Sžso 56/2015 z 28. septembra 2016 vyplýva, že ním bol odvolaním napadnutý rozsudok krajského súdu zmenený tak, že žaloba bola zamietnutá.

Podľa názoru najvyššieho súdu pri súbahu poistení, v ktorých sa nachádza cezhraničný prvok, bolo nevyhnutné určiť uplatniteľnú legislatívu, ktorá sa bude vzťahovať na dotknutú osobu, v súlade so základným a vykonávacím nariadením, ktoré koordinujú sociálne zabezpečenie. Z administratívneho spisu bolo zrejmé, že Sociálna poisťovňa, ústredie vystavila sťažovateľovi 2 [REDAKOVANÉ] s platnosťou od 1. apríla 2012 do 9. augusta 2013 formulár PD A1. Tento bol vystavený ešte v čase, keď neexistovali pochybnosti o správnosti určenia uplatniteľnej legislatívy a splnenie podmienok uplatniteľnej legislatívy na určenie uplatniteľnej legislatívy nebolo overené kontrolou reálneho výkonu činnosti zamestnanca na území Slovenskej republiky.

V súvislosti s posúdením uplatniteľnej legislatívy požiadala ZUS o preukázanie relevantných skutočností na určenie uplatniteľnej legislatívy a Sociálna poisťovňa, ústredie ako príslušná inštitúcia na určenie uplatniteľnej legislatívy na území Slovenskej republiky tieto rozhodujúce skutočnosti preskúmala. Posúdenie vzniku poistného vzťahu v právnom

zmysle patrí do kompetencie orgánu, ktorý je v mieste vykonávania práce oprávnený určovať uplatniteľnú legislatívu, t. j. do kompetencie Sociálnej poisťovne, ústredia.

Z administratívneho spisu najvyššiemu súdu ďalej vyplynulo, že na území Slovenskej republiky bola vykonávaná kontrola so zameraním na preverenie reálneho výkonu činnosti zamestnancov v období od 1. februára 2011 do 11. marca 2013.

V rámci kontroly vykonanej 7. marca 2013 u sťažovateľa 1 ako zamestnávateľa sťažovateľa 2 [REDAKOVANÉ] Sociálna poisťovňa, pobočka zistila, že v registrovanom sídle spoločnosti na ulici 17. novembra 116 v Prešove sa nenachádza kancelária a ani prevádzka. Nachádza sa tam iba poštová schránka patriaca súkromnej osobe, na ktorej je uvedené meno sťažovateľa 1. Majiteľ schránky uviedol, že sťažovateľ 1 sa na danej adrese nenachádza, má tu iba poštovú schránku, a poštu mu doručuje na adresu Karpatská 7 vo Svidníku.

Následne bola vykonaná 11. marca 2013 kontrola na tejto adrese, kde sa zistilo, že ide o súkromný byt, v ktorom sa nikto nenachádzal. Ďalej sa zistilo, že pracovné stretnutia so zamestnávateľom sa uskutočňujú príležitostne na adrese spracovateľskej firmy, v priestoroch hotela Rubín, Centrálna ulica, Svidník. V uvedených priestoroch sa nachádzajú účtovné doklady sťažovateľa 1, pracovné zmluvy, obchodné zmluvy, korešpondencia, objednávky, faktúry a zároveň sa vykonávajú z uvedeného miesta aj finančné transakcie. Spoločnosť riadi sťažovateľ 1 z adresy svojho trvalého pobytu v Poľskej republike. Pri kontrole nebol predložený konkrétny rozpis zadávania práce jednotlivým zamestnancom. Prácu prideľuje sťažovateľ 1 telefonickou formou podľa potreby, pričom výkon práce je určený bez obmedzenia. Zároveň nebolo možné v deň kontroly zistiť počet zamestnancov, ktorí v daný deň vykonávali činnosť na území Slovenskej republiky.

Na základe výsledkov kontroly dospel najvyšší súd k záveru, že sídlo sťažovateľa 1 uvedené vo výpise z obchodného registra nespĺňa základné kritéria sídla spoločnosti, a zároveň odvolací súd uvádza, že sťažovateľ síce predložil formálne doklady ako pracovnú zmluvu, mzdový list, výplatné pásky a evidenciu dochádzky, ale nepredložil doklady preukazujúce reálny výkon práce sťažovateľa 2 [REDAKOVANÉ], z ktorých by bolo zrejmé, že tento vykonával prácu na určenom mieste.

Vzhľadom na uvedené najvyšší súd uviedol, že jednou z rozhodujúcich skutočností na určenie miesta výkonu činnosti, a teda aj na posúdenie a určenie príslušnosti k právnym

predpisom sociálneho zabezpečenia je určenie registrovaného sídla alebo miesta podnikania. Ak osoba pracujúca vo viacerých členských štátoch nevykonáva podstatnú časť činnosti v členskom štáte bydliska, uplatňujú sa právne predpisy členského štátu, v ktorom má zamestnávateľ registrované sídlo alebo miesto podnikania. Síce termín registrované sídlo alebo miesto podnikania v základnom alebo vykonávacom nariadení nie je vymedzený. Súdny dvor na základe prípadu Planzer Luxembourg Sarl C-73/06 vypracoval termíny, na základe ktorých je možné určiť registrované sídlo alebo miesto podnikania zamestnávateľa. Podľa názoru Súdneho dvora určenie miesta sídla hospodárskej činnosti predpokladá zohľadnenie súhrnu faktorov, medzi ktorými sa v prvom rade nachádza sídlo, miesto Sociálnej poisťovne, ústredia, miesto stretnutia riadiacich osôb spoločnosti a miesto, obvykle totožné, v ktorom sa rozhoduje o všeobecnej podnikovej politike. Ďalšie faktory ako napríklad bydlisko riadiacich osôb, miesto konania valného zhromaždenia, miesto uloženia správnych a účtovných dokumentov a miesto hlavného priebehu finančných činností, najmä bankových sa môžu zohľadniť tiež.

S poukazom na uvedené najvyšší súd ďalej uviedol, že registrované sídlo alebo miesto podnikania môžu byť teda uznané po splnení určitých podmienok. Tieto kritéria skúma inštitúcia v mieste bydliska na základe dostupných informácií alebo v úzkej spolupráci s inštitúciou v členskom štáte, kde má zamestnávateľ registrované sídlo alebo miesto podnikania. V rámci skúmania predmetných skutočností je potrebné preukázať miesto, kde má zamestnávateľ registrované sídlo a správu, dĺžku obdobia od zriadenia zamestnávateľa v členskom štáte, počet administratívnych zamestnancov pracujúcich v sídle, miesto, kde je uzatvorená väčšina zmlúv a pod. V prípade, že zamestnávateľ nespĺňa podmienky registrácie sídla alebo miesta podnikania, nemôže sa na zamestnancov uplatňovať legislatíva štátu, v ktorom má zamestnávateľ registrované sídlo alebo miesto podnikania, čo je vzhľadom na výsledky kontroly aj tento prípad.

Po preskúmaní administratívneho spisu najvyšší súd zároveň skonštatoval, že nebolo preukázané, že by Sociálna poisťovňa, ústredie pri určení uplatniteľnej legislatívy postupovala inak k občanom Európskej únie.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti a výsledky kontroly preverenia reálneho výkonu činnosti zamestnancov vykonanej u sťažovateľa 1 ako zamestnávateľa, na základe ktorej nebolo preukázané, že sťažovateľ 2 [REDACTED] ako zamestnanec reálne vykonával činnosť

ako zamestnanec na území Slovenskej republiky, a preto sťažovateľ 2 ■■■■■ nemôže podliehať slovenským právnym predpisom podľa čl. 13 ods. 3 základného nariadenia, najvyšší súd považoval za preukázané, že Sociálna poisťovňa, ústredie, ako aj Sociálna poisťovňa, pobočka dospeli k správne mu záveru, že posledný deň platnosti formulára PD A 1, t. j. 9. august 2013 je dňom zániku povinného nemocenského poistenia, povinného dôchodkového poistenia a povinného poistenia v nezamestnanosti sťažovateľa 2 ■■■■■

B.

22. Z rozsudku krajského súdu sp. zn. 5 S 49/2014 z 20. mája 2015 v spore sťažovateľa 1 a sťažovateľa 2 ■■■■■ ako žalobcov proti Sociálnej poisťovni, ústrediu ako žalovanej vyplýva, že ním bola žaloba sťažovateľa 1 zamietnutá. Zároveň vo vzťahu k žalobe sťažovateľa 2 ■■■■■ bolo rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredia č. 17218-3/2014-BA z 9. apríla 2014 v spojení s rozhodnutím Sociálnej poisťovne, pobočky č. 26072-93/2013-PO z 29. októbra 2013 zrušené a vec bola vrátená Sociálnej poisťovni, ústrediu na ďalšie konanie podľa § 250j ods. 2 písm. c) a d) OSP.

Podľa konštatovania krajského súdu Sociálna poisťovňa, ústredie rozhodnutím č. 17218-3/2014-BA z 9. apríla 2014 potvrdilo rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky, podľa ktorého sťažovateľovi 2 ■■■■■ ako zamestnancovi sťažovateľa 1 zaniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti 9. augusta 2013.

Podľa názoru krajského súdu sťažovateľ 1 netvrdil žiadne porušenie jeho subjektívnych práv. Pokiaľ ide o ďalšie námietky postupu a rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredia, chýba v nich uvedenie konkrétnych porušení subjektívnych práv sťažovateľa 1 hmotnoprávnej povahy. Rozhodnutiami Sociálnej poisťovne, pobočky a Sociálnej poisťovne, ústredia nemohlo byť zasiahnuté do majetkovej sféry sťažovateľa 1. Z obsahu žaloby je evidentné, že sťažovateľ 1 namieta porušenie nie vlastných práv, ale porušenie práv zamestnancov. Pritom zamestnancom sťažovateľa 1 nič nebránilo v tom, aby sa samostatnou alebo spoločnou žalobou domáhali svojich subjektívnych práv v zákonnej dvojmesačnej lehote.

Vo vzťahu k sťažovateľovi 2 [REDAKOVANÉ] krajský súd zrušil žalobou sťažovateľa 1 napadnuté rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredia, keď skonštatoval, že správne orgány sa nevyrovnali dôsledne s otázkou miesta podnikania sťažovateľa 1, keď v odôvodnení rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredia, ako aj Sociálnej poisťovne, pobočky absentuje správna úvaha, na základe ktorej dospeli k záveru, že sídlo sťažovateľa 1 uvedené vo výpise zo živnostenského registra nespĺňa kritéria registrového sídla spoločnosti. Preto vykonané dokazovanie podľa krajského súdu bolo nedostatočné a záver, že sťažovateľ 2 [REDAKOVANÉ] na území Slovenskej republiky reálne činnosť zamestnanca nevykonával, je predčasný a zistenie skutkového stavu je nedostatočné na posúdenie veci, ako aj pre jednoznačný záver, ktorý správne orgány prezentovali v odôvodnení ich rozhodnutí. Odôvodnenia ich rozhodnutí v tejto časti preto podľa krajského súdu nespĺňali kritéria uvedené v § 209 ods. 4 zákona o sociálnom poistení, ktorý ukladá správnenému orgánu povinnosť v odôvodnení rozhodnutia uviesť, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie a akými úvahami bola organizačná zložka vedená pri hodnotení dôkazov a pri hodnotení právnych predpisov, na základe ktorých rozhodla.

23. Z rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 10 žo 67/2015 z 29. marca 2017 vyplýva, že ním bol potvrdený rozsudok krajského súdu sp. zn. 5 S 49/2014 z 20. mája 2015 v časti týkajúcej sa zamietnutia žaloby sťažovateľa 1. V časti týkajúcej sa zrušenia rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredia a vrátenia veci na ďalšie konanie (vo vzťahu k sťažovateľovi 2 [REDAKOVANÉ]) bol rozsudok zmenený tak, že žaloba bola zamietnutá.

Podľa názoru najvyššieho súdu vzhľadom na judikatúru žalobu podľa § 247 a nasl. OSP môže podať len ten, kto bol správnym rozhodnutím ukrátený na svojich právach, a nie iba na svojom záujme. V správnom súdnictve sa poskytuje ochrana iba subjektívnym právam žalobcu. Najvyšší súd sa plne stotožnil s názorom krajského súdu, podľa ktorého rozhodnutiami Sociálnej poisťovne, ústredia a Sociálnej poisťovne, pobočky nebolo zasiahnuté do majetkovej sféry sťažovateľa 1. Z obsahu žaloby je jednoznačné, že sťažovateľ 1 nenamietal porušenie svojich subjektívnych práv, ale porušenie práv zamestnancov, pretože žiadne iné porušenie jeho subjektívnych práv netvrdil. Najvyšší súd považoval za správny aj ten názor krajského súdu, podľa ktorého nedodržanie procesných lehôt nemá vplyv na zákonnosť napadnutých rozhodnutí. Závery krajského súdu o tom,

že sťažovateľ 1 nebol aktívne hmotnoprávne legitimovanou osobou, sú správne. Pokiaľ žalobu zamietol, rozhodol správne, pretože sťažovateľ 1 nenamietal porušenie vlastných subjektívnych práv, ale práv sťažovateľa 2 [REDACTED] – jeho zamestnanca. Sťažovateľ 1 ani nešpecifikoval, konkrétne v čom malo porušenie jeho práv spočívať. Jeho všeobecné tvrdenia, podľa ktorých došlo k porušeniu jeho práva vlastníť majetok, práva podnikat' za rovnakých podmienok ako domáce subjekty a práva na dosahovanie zisku vlastnou činnosťou, keď v dôsledku vydaných rozhodnutí má značné ťažkosti s udrжанím doterajších zamestnancov a náborm nových zamestnancov, nebolo možné považovať za relevantné. Navyše, tieto argumenty neboli včas uplatnené v žalobe, ale až v odvolacom konaní.

Vo vzťahu k sťažovateľovi 2 [REDACTED] najvyšší súd skonštatoval, že pri súbehu poistení, v ktorých sa nachádza cezhraničný prvok, je nevyhnutné určiť uplatniteľnú legislatívu, ktorá sa bude vzťahovať na dotknutú osobu, v súlade so základným a vykonávacím nariadením, ktoré koordinujú sociálne zabezpečenie.

Z administratívneho spisu bolo najvyššiemu súdu zrejmé, že Sociálna poisťovňa, ústredie 5. októbra 2012 vystavila pre sťažovateľa 2 [REDACTED] formulár PD A 1 s platnosťou od 1. júna 2012 do 9. augusta 2013. Formulár bol vystavený ešte v čase, kedy neexistovali pochybnosti o správnosti určenia uplatniteľnej legislatívy a splnenie podmienok na určenie uplatniteľnej legislatívy nebolo overené kontrolou reálneho výkonu činnosti zamestnancov na území Slovenskej republiky.

V súvislosti s posúdením uplatniteľnej legislatívy požiadala inštitúcia sociálneho zabezpečenia ZUS o preukázanie relevantných skutočností na určenie uplatniteľnej legislatívy a žalovaná ako príslušná inštitúcia na určenie uplatniteľnej legislatívy na území Slovenskej republiky tieto rozhodujúce skutočnosti preskúmala. Posúdenie vzniku poistného vzťahu v právnom zmysle patrí do kompetencie orgánu, ktorý je v mieste vykonávania práce oprávnený určovať uplatniteľnú legislatívu, t. j. do kompetencie žalovanej.

Z administratívneho spisu najvyššiemu súdu ďalej vyplynulo, že na území Slovenskej republiky bola vykonávaná kontrola so zameraním na preverenie reálneho výkonu činnosti zamestnancov v období od 1. februára 2011 do 11. marca 2013.

V rámci vykonanej kontroly u sťažovateľa 1 Sociálna poisťovňa, pobočka zistila, že v registrovanom sídle spoločnosti na ulici 17. novembra 116 v Prešove sa nenachádza

kancelária a ani jeho prevádzka. Nachádza sa tam iba poštová schránka patriaca súkromnej osobe, na ktorej je uvedené meno sťažovateľa 1. Majiteľ schránky uviedol, že sťažovateľ 1 sa na danej adrese nenachádza, má tu iba poštovú schránku a poštu mu doručuje na adresu

█. Následne sa vykonala kontrola na tejto adrese, kde sa zistilo, že ide o súkromný byt, v ktorom sa nikto nenachádzal. Ďalej sa zistilo, že pracovné stretnutia so zamestnávateľom sa uskutočňujú príležitostne na adrese spracovateľskej firmy, v priestoroch hotela █ vo Svidníku. V uvedených priestoroch sa nachádzajú účtovné doklady sťažovateľa 1, pracovné zmluvy, obchodné zmluvy, korešpondencia, objednávky, faktúry a zároveň sa vykonávajú z uvedeného miesta aj finančné transakcie. Spoločnosť riadi sťažovateľ 1 z adresy svojho trvalého pobytu v Poľskej republike. Pri kontrole nebol predložený konkrétny rozpis zadávania práce jednotlivým zamestnancom. Prácu prideliuje sťažovateľ 1 telefonickou formou podľa potreby, pričom výkon práce je určený bez obmedzenia. Zároveň nebolo možné v deň kontroly zistiť počet zamestnancov, ktorí v daný deň vykonávali činnosť na území Slovenskej republiky.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti a výsledky kontroly preverenia reálneho výkonu činnosti zamestnancov vykonanej u sťažovateľa 1 ako zamestnávateľa, na základe ktorej nebolo preukázané, že sťažovateľ 2 █ reálne vykonával činnosť ako zamestnanec na území Slovenskej republiky, a preto nemôže podliehať slovenským právnym predpisom podľa čl. 13 ods. 3 základného nariadenia, odvolací súd považuje za preukázané, že Sociálna poisťovňa, ústredie, ako aj Sociálna poisťovňa, pobočka dospeli k správne mu záveru, keď žalobcovi zaniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti k 9. augustu 2013.

Na základe výsledkov kontroly dospel najvyšší súd k názoru, že sídlo sťažovateľa 1 uvedené vo výpise zo živnostenského registra nespĺňa základné kritéria sídla spoločnosti. Zároveň odvolací súd uvádza, že sťažovateľ 1 síce predložil formálne doklady ako pracovnú zmluvu, mzdový list, výplatné pásky a evidenciu dochádzky, ale nepredložil doklady preukazujúce reálny výkon práce sťažovateľa 2 █, z ktorých by bolo zrejmé, že by vykonával prácu na určenom mieste.

Vzhľadom na uvedené najvyšší súd dodal, že jednou z rozhodujúcich skutočností na určenie miesta výkonu činnosti, a teda aj na posúdenie a určenie príslušnosti k právnym

predpisom sociálneho zabezpečenia je určenie registrovaného sídla alebo miesta podnikania. Ak osoba pracujúca vo viacerých členských štátoch nevykonáva podstatnú časť činnosti v členskom štáte bydliska, uplatňujú sa právne predpisy členského štátu, v ktorom má zamestnávateľ registrované sídlo alebo miesto podnikania. Síce termín registrované sídlo alebo miesto podnikania v základom alebo vykonávacom nariadení nie je vymedzený. Súdny dvor na základe prípadu Planzer Luxembourg Sarl C-73/06 vypracoval termíny, na základe ktorých je možné určiť registrované sídlo alebo miesto podnikania zamestnávateľa. Podľa názoru Súdneho dvora určenie miesta sídla hospodárskej činnosti predpokladá zohľadnenie súhrnu faktorov, medzi ktorými sa v prvom rade nachádza sídlo, miesto Sociálnej poisťovne, ústredia, miesto stretnutia riadiacich osôb spoločnosti a miesto, obvykle totožné, v ktorom sa rozhoduje o všeobecnej podnikovej politike. Ďalšie faktory ako napríklad bydlisko riadiacich osôb, miesto konania valného zhromaždenia, miesto uloženia správnych a účtovných dokumentov a miesto hlavného priebehu finančných činností, najmä bankových sa môžu zohľadniť tiež.

S poukazom na uvedené najvyšší súd ďalej uviedol, že registrované sídlo alebo miesto podnikania môžu byť teda uznané po splnení určitých podmienok. Tieto kritéria skúma inštitúcia v mieste bydliska na základe dostupných informácií alebo v úzkej spolupráci s inštitúciou v členskom štáte, kde má zamestnávateľ registrované sídlo alebo miesto podnikania. V rámci skúmania predmetných skutočností je potrebné preukázať miesto, kde má zamestnávateľ registrované sídlo a správu, dĺžku obdobia od zriadenia zamestnávateľa v členskom štáte, počet administratívnych zamestnancov pracujúcich v sídle, miesto, kde je uzatvorená väčšina zmlúv a pod. V prípade, že zamestnávateľ nespĺňa podmienky registrácie sídla alebo miesta podnikania, nemôže sa na zamestnancov uplatňovať legislatíva štátu, v ktorom má zamestnávateľ registrované sídlo alebo miesto podnikania, čo je vzhľadom na výsledky kontroly aj tento prípad.

Po preskúmaní administratívneho spisu najvyšší súd zároveň skonštatoval, že nebolo preukázané, že by Sociálna poisťovňa, ústredie pri určení uplatniteľnej legislatívy postupovala inak k občanom Poľskej republiky ako k iným fyzickým osobám s bydliskom v iných členských štátoch Európskej únie.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti a výsledky kontroly preverenia reálneho výkonu činnosti zamestnancov vykonanej u sťažovateľa 1 ako zamestnávateľa, na základe ktorej

nebolo preukázané, že sťažovateľ 2 [REDAKOVANÉ] reálne vykonával činnosť ako zamestnanec na území Slovenskej republiky, a preto nemôže podliehať slovenským právnym predpisom podľa čl. 13 ods. 3 základného nariadenia, najvyšší súd považoval za preukázané, že ústredie, ako aj Sociálna poisťovňa, pobočka dospeli k správneému záveru, že posledné dni platnosti formulárov PD A 1, t. j. 9. augusta 2013, sú dni zániku povinného nemocenského poistenia, povinného dôchodkového poistenia a povinného poistenia v nezamestnanosti sťažovateľa 2 [REDAKOVANÉ].

III.

24. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

25. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

III.1 K postupom a rozsudkom krajského súdu

26. Na rozhodnutie o tých častiach sťažností, ktoré pre namietané porušenie čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1, čl. 39 ods. 1, čl. 40, čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 52 ods. 2 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru smerujú proti postupu krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 S 46/2014 a jeho rozsudku z 26. mája 2015, ako aj proti postupu krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 S 49/2014 a jeho rozsudku z 20. mája 2015, nie je daná právomoc ústavného súdu.

Ako to vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy.

Proti rozsudkom krajského súdu bolo prípustné odvolanie ako riadny opravný prostriedok, a preto právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľov podľa ústavy a dohovoru mal najvyšší súd v rámci odvolacieho konania. Tým je zároveň v uvedenom rozsahu vylúčená právomoc ústavného súdu. Treba tiež poznamenať, že sťažovatelia právo podať odvolanie proti rozsudkom krajského súdu aj využili.

27. Z tohto dôvodu ústavný súd sťažnosti sťažovateľov v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie.

III. 2 K postupom a rozsudkom najvyššieho súdu

28. Odlišná je situácia vo vzťahu k tým častiam sťažností, ktoré pre namietané porušenie čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1, čl. 39 ods. 1, čl. 40, čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 52 ods. 2 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru smerujú proti postupu najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Sžso 56/2015 a jeho rozsudku z 28. septembra 2017, ako aj v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Sžso 67/2015 a jeho rozsudku z 29. marca 2017. Tieto časti sťažností treba považovať za zjavne neopodstatnené.

29. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu

toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

30. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

III.2.1 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

31. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

32. Vo všeobecnosti sťažovatelia argumentujú, že v sťažnostiach označené rozsudky najvyššieho súdu sú arbitrárne a nedostatočne odôvodnené.

Osobitnými námietkami sťažovatelia namietajú, že

- správne orgány postupovali pri rozhodovaní o vzniku povinného nemocenského poistenia, povinného dôchodkového poistenia a povinného poistenia v nezamestnanosti v rozpore s právnymi predpismi,

- do právomoci správnych orgánov nepatrí vykonanie kontroly na účel zistenia výkonu pracovnej činnosti na území Slovenskej republiky,

- vydaním rozhodnutí správnych orgánov vo veci sťažovateľov došlo k porušeniu princípu rovnakého zaobchádzania,

- došlo k nedodržaniu procesnej lehoty na vydanie rozhodnutí žalovanej,

- v ich veciach konajúce všeobecné súdy na nich v rozpore s právnou úpravou preniesli ako na účastníkov konania dôkaznú povinnosť a neprimeraným spôsobom ich týmto zaťažili,

- najvyšší súd odmietol aplikovať v posudzovaných veciach príslušné ustanovenia základného nariadenia a vykonávacieho nariadenia,

- najvyšší súd neprerušil konanie, tak ako to urobil v iných obdobných veciach, z dôvodu, že Súdnemu dvoru boli predložené prejudiciálne otázky týkajúce sa výkladu základného nariadenia.

33. Pri predbežnom prerokovaní sťažností sa ústavný súd sústredil na posúdenie, či nie sú zjavne neopodstatnené. Z už citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde totiž vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti

je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď napadnutým postupom alebo napadnutým rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

34. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažností vychádzal tiež zo svojho ustáleného právneho názoru, podľa ktorého obsah základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy tvorí predovšetkým ústavou garantovaná možnosť každého na reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01), ako aj konkrétne procesné garancie v súdnom konaní. Pokiaľ ide o medze zasahovania ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ústavnému súdu neprislúcha hodnotiť správnosť skutkových záverov či právneho posúdenia vecí všeobecnými súdmi, pretože nie je prieskumným súdom, nadriadeným súdom a ani ochrancom zákonnosti (obdobne napr. II. ÚS 1/95, II. ÚS 71/07, III. ÚS 26/08). Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým prislúcha interpretácia zákonov. Podľa konštantnej judikatúry sa úloha ústavného súdu obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo záväznou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli do takej miery zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, že by zásadne popreli účel a význam zákonného predpisu (I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06, I. ÚS 88/07).

35. Ústavný súd konštantne judikuje, že súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6

ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je pritom vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (obdobne pozri aj judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, napr. *Georgidias v. Grécko* z 29. 5. 1997, Recueil III/1997).

36. Vo všeobecnosti ústavný súd poukazuje ďalej na špecifiká, ktorými sa riadi súdny prieskum uskutočňovaný podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, v zmysle ktorých je úlohou (správneho) všeobecného súdu pri preskúmvaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu posúdiť, či si pre vydanie rozhodnutia príslušný správny orgán zadovážil dostatok skutkových podkladov, zistil vo veci skutočný stav a či konal v súčinnosti s účastníkom konania, a ďalej to, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi. Úlohou ústavného súdu bolo posúdiť, či napadnuté rozhodnutia najvyššieho súdu boli vydané s prihliadnutím na citované osobitosti správneho súdnictva a či sú zároveň ústavne udržateľné s prihliadnutím na už citovanú judikatúru ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva týkajúcu sa základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie.

A.

37. Vo veci sťažovateľa 1 a sťažovateľa 2 [REDAKOVANÉ] najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 10 Sžo 56/2015 z 28. septembra 2016 zmenil rozsudok krajského súdu sp. zn. 1 S 46/2014 z 26. mája 2015 tak, že ich žalobu zamietol.

38. Sťažovatelia v prvom rade namietajú postup správnych orgánov konajúcich v ich veci pri rozhodovaní o uplatniteľnosti slovenskej legislatívy a argumentujú, že vzhľadom na čl. 16 ods. 2 vykonávacieho nariadenia uplatniteľné právne predpisy určí

inštitúcia členského štátu bydliska osoby, ktorá má podliehať čl. 13 základného nariadenia. Keďže sťažovatelia mali bydlisko v Poľsku, na určenie uplatniteľnej legislatívy bola podľa ich názoru príslušná poľská inštitúcia sociálneho zabezpečenia ZUS, ktorá určila, že uplatniteľnou legislatívou je slovenská legislatíva.

Vo vzťahu k tejto námietke ústavný súd zdôrazňuje, že predmetom súdneho prieskumu v správnom súdnictve podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku sú individuálne správne akty vydané správnymi orgánmi, ktorými sa zakladajú, menia alebo rušia subjektívne práva fyzických alebo právnických osôb. V posudzovanej veci správne orgány rozhodli o tom, že sťažovateľovi 2 [REDAKOVANÉ] zaniklo verejnoprávne poistenie v Slovenskej republike (k 9. augustu 2017), pričom však bol aj naďalej súčasťou verejnoprávneho poistenia v Poľskej republike. Z uvedeného dôvodu je sporné, či vôbec došlo ku kráteniu jeho subjektívnych práv, ktoré je nevyhnutným materiálnym predpokladom úspechu v konaní o správnej žalobe, keďže im boli zachované v zásade všetky ich práva v rámci sociálneho zabezpečenia, ktoré požívajú v Poľskej republike, a to aj v rozsahu, ktorý pokrýva pracovné činnosti vykonávané na území Slovenskej republiky (pozri čl. 13 ods. 5 základného nariadenia).

Podľa čl. 16 ods. 2 vykonávacieho nariadenia je určenie uplatniteľných právnych predpisov predbežné, pričom podľa čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia v prípade existencie neistoty pri určení uplatniteľných právnych predpisov určia sa právne predpisy uplatniteľné na dotknutú osobu vzájomnou dohodou a so zreteľom na článok 13 základného nariadenia a príslušné ustanovenia článku 14 vykonávacieho nariadenia.

Z rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredia č. 17217-3/2014-BA z 9. apríla 2014 vyplýva, že v súvislosti s posúdením uplatniteľnej legislatívy na účely správneho vykonania základného nariadenia a vykonávacieho nariadenia bola ZUS ako inštitúcia v členskom štáte, v ktorom majú sťažovatelia miesto bydliska, oprávnená požadovať preukázanie relevantných skutočností, pričom príslušná pobočka Sociálnej poisťovne bola povinná rozhodujúce skutočnosti preukázať.

V posudzovanej veci z obsahu administratívneho spisu bolo preukázané, že Sociálna poisťovňa, ústredie v súlade s čl. 76 ods. 4 základného nariadenia informovala na základe požiadavky ZUS poľskú inštitúciu listom č. 36968-2/2013BA z 25. júla 2013, že v prípade zamestnávateľov, medzi ktorými bol uvedený aj zamestnávateľ sťažovateľov, ide o firmy, ktorých zamestnanci reálne nevykonávajú činnosť na území Slovenskej republiky, pričom ZUS oznámené skutočnosti listom č. 992900/502/32/2013 z 10. októbra 2013 akceptovala.

Z uvedených dôvodov ústavný súd zastáva názor, že záver najvyššieho súdu o tom, že Sociálna poisťovňa, pobočka a Sociálna poisťovňa, ústredie postupovala vo veciach sťažovateľov v úzkej súčinnosti so ZUS, a teda aj v súlade s čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia, je ústavne akceptovateľný a nevykazuje znaky procesného excesu. Ústavný súd preto nemá dôvod do rozsudku sp. zn. 10 Sžo 56/2015 svojím rozhodnutím zasahovať, pretože podľa jeho názoru medzi ich obsahom a obsahom základných práv garantovaných čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a obsahom práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by v súvislosti s prvou námietkou po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení.

Najvyšší súd v odôvodnení svojho rozhodnutia jasne a zrozumiteľne vysvetlil, prečo nepovažoval za preukázané, že k reálnemu výkonu činnosti sťažovateľa 2 [REDACTED] ako zamestnanca došlo, pričom zároveň označil dôkazy, ktoré považoval za relevantné, a zvýraznil, aké závery pri aplikácii konkrétnych právnych predpisov z nich vyvodil. Úlohou ústavného súdu nie je vo veci sťažovateľov opätovne vyhodnocovať dôkazy, prípadne prehodnocovať skutkový stav, ako to požadujú sťažovatelia vo svojich sťažnostiach.

39. Ani námietku neúmerneho zaťaženia sťažovateľov dôkaznou povinnosťou zo strany všeobecných súdov nepovažuje ústavný súd za dôvodnú. Už samotné vykonávacie nariadenie v čl. 16 ods. 1 a 6 ustanovuje osobe vykonávajúcej činnosť vo viacerých členských štátoch povinnosť poskytnúť príslušnej inštitúcii sociálneho zabezpečenia informácie, teda samotná právna úprava ustanovuje takejto osobe dôkaznú povinnosť svoju

činnosť aj preukázať. Keďže v zmysle čl. 13 ods. 3 základného nariadenia bolo základnou otázkou to, či sťažovateľ 2 [REDAKOVANÉ] na území Slovenskej republiky požíva status zamestnanca, bolo ich povinnosťou predložiť, resp. navrhnúť dôkazy, ktoré by nespochybniteľným spôsobom preukazovali, že na území Slovenska skutočne vykonával prácu dojednanú v pracovných zmluvách uzavretých so svojim zamestnávateľom – sťažovateľom 1. Pokiaľ preto najvyšší súd napadnutými rozhodnutiami „odobril“ postup správnych orgánov (Sociálnej poisťovne, pobočky a Sociálnej poisťovne, ústredia) v súvislosti s dôkaznou povinnosťou sťažovateľov, konal tak v súlade s procesno-právnymi predpismi uplatňovanými vo veciach sťažovateľov. Vzhľadom na uvedené je aj táto námietka sťažovateľov nedôvodná.

40. Ďalšia námietka sťažovateľov je založená na ich tvrdení, že najvyšší súd ako súd odvolací odmietol aplikovať v ich veciach základné nariadenie a vykonávacie nariadenie. Najvyšší súd sa zaoberal aj touto otázkou a v odôvodnení napadnutého rozsudku k tomu uviedol, že keďže z kontrol vykonaných v sídle sťažovateľa 1 vyplynulo, že sídlo „*uvedené vo výpise z obchodného registra nespĺňa základné kritéria sídla spoločnosti*“ a zároveň že tento „*síce predložil formálne doklady, ako pracovnú zmluvu, mzdový list, výplatné pásky a evidenciu dochádzky, ale nepredložil doklady preukazujúce reálny výkon práce žalobcu 2, z ktorých by bolo zrejmé, že žalobca 2 vykonával prácu na určenom mieste*“. Najvyšší súd taktiež uviedol, že v prípade ak zamestnávateľ „*nesplňa podmienky registrácie sídla alebo miesta podnikania, nemôže sa na zamestnancov uplatňovať legislatíva štátu, v ktorom má zamestnávateľ registrované sídlo alebo miesto podnikania*“, čo považoval najvyšší súd vzhľadom na výsledky kontroly práve za takýto prípad. Ďalej najvyšší súd uviedol, že pre aplikáciu príslušných ustanovení základného nariadenia a vykonávacieho nariadenia musí byť splnený aj základný predpoklad, a síce reálny výkon činnosti zamestnanca na území Slovenskej republiky, pričom v prípade sťažovateľa 2 [REDAKOVANÉ] to nebolo preukázané.

Ústavný súd k tomu dodáva, že formálne uzatvorenie pracovnej zmluvy medzi zamestnancom a zamestnávateľom ešte nezakladá žalobcovi právo na aplikáciu článku 13 ods. 3 základného nariadenia, pretože uzatvorením pracovnej zmluvy pracovník

nenadobúda automaticky status zamestnanca. Vychádzajúc z judikatúry Súdneho dvora za zamestnanca je potrebné považovať každého, kto vykonáva skutočne konkrétne činnosti, teda ten kto vykonáva skutočnú a efektívnu činnosť. Napokon aj z článku 13 ods. 3 základného nariadenia vyplýva, že výkon práce musí byť reálny.

Keďže u sťažovateľa 1 neboli splnené základné kritéria sídla spoločnosti, ako aj nebol u sťažovateľa 2 [REDAKOVANÉ] preukázaný reálny (skutočný) súbeh dvoch činností (zamestnanie a samostatná zárobková činnosť) v odlišných členských štátoch, nemohli byť zároveň splnené ani zákonné predpoklady na aplikáciu základného nariadenia (čl. 13 ods. 3) a v tejto súvislosti ani vykonávacieho nariadenia. Z citovanej časti napadnutého rozsudku najvyššieho súdu je zrejmé, že najvyšší súd neodmietol príslušné ustanovenia základného nariadenia a vykonávacieho nariadenia aplikovať bezdôvodne, ale pri ich výklade dospel k záveru, že v prípade sťažovateľa 2 [REDAKOVANÉ] nebola naplnená hypotéza príslušných ustanovení (právných noriem), a teda neboli splnené podmienky na ich aplikáciu. Ústavný súd tak dospel k záveru, že ani táto argumentácia sťažovateľov nie je spôsobilá indikovať, že došlo k porušeniu práv sťažovateľov garantovaných čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

41. K námietke nedodržania zákonnej 60-dňovej lehoty na rozhodnutie v administratívnom konaní sa vyjadril krajský súd v napadnutom rozsudku tak, že dal za pravdu sťažovateľovi 1 ako žalobcovi, avšak poukázal na to, že toto procesné pochybenie nemá vplyv na zákonnosť žalobami napadnutých rozhodnutí žalovanej.

V tejto súvislosti poukazuje ústavný súd na § 250i ods. 3 OSP, podľa ktorého pri preskúmaní zákonnosti a postupu správneho orgánu súd prihliada len na tie vady konania pred správnym orgánom, ktoré mohli mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia. Zrušením žalobou napadnutého rozhodnutia iba z tohto dôvodu by sťažovatelia nedosiahli priaznivejšie rozhodnutie vo veci samej. To, že najvyšší súd sa k tejto námietke opätovne nevyjadril, a keďže nedodržanie tejto lehoty nemá vplyv na zákonnosť napadnutých rozhodnutí Sociálnej poisťovne, ústredia a nič nemení na skutkových

zisteníach, neznamená ešte porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

42. Pokiaľ sťažovatelia vytýkali najvyššiemu súdu, že sa nevysporiadal s namietaným porušením princípu rovnakého zaobchádzania postupom príslušných správnych orgánov (keď v obdobných veciach, v ktorých je sťažovateľ 1 zamestnávateľom iných zamestnancov poľskej štátnej príslušnosti, došlo k odlišnému postupu zo strany správnych orgánov), ako aj s tým, že vydaním rozhodnutí žalovanej došlo k neprípustnej retroaktivite (keď rozhodla o právach účastníka administratívneho konania spätne k inému dátumu, ako bol dátum vydania jej rozhodnutia), je pravdou, že najvyšší súd len stroho skonštatoval, že po preskúmaní administratívneho spisu nebolo preukázané, že by Sociálna poisťovňa, ústredie pri určení uplatniteľnej legislatívy postupovala inak k občanom Poľska ako k iným fyzickým osobám s bydliskom v iných členských štátoch Európskej únie, a vo vzťahu k retroaktivite sa nevyjadril vôbec.

Vo vzťahu k uvedenému je potrebné poukázať na to, že najvyšší súd sa v preskúmvacom konaní vysporiadal so zásadnou otázkou nastolenou sťažovateľmi v podanej žalobe, či správne orgány rozhodli zákonným spôsobom o zániku sociálneho poistenia zamestnancov sťažovateľa 2 [REDACTED]. Povinnosťou všeobecných súdov bolo dať vyčerpávajúcu odpoveď na zásadné otázky žalobcom nastolené v žalobe.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj z rozhodnutí ústavného súdu vyplýva, že základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy aj právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v sebe zahŕňajú okrem iných záruk na odôvodnenie rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia musí jasne a zrozumiteľne dávať odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03). Súd je povinný reagovať na tie argumenty, ktoré sú z hľadiska výsledku súdneho rozhodnutia považované za rozhodujúce. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia však nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní

a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

43. Na základe dosiaľ uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že z odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyššieho súdu jednoznačne vyplýva, že najvyšší súd sa vecou sťažovateľov riadne zaoberal, že príslušné právne normy interpretoval a aplikoval ústavne konformným spôsobom, rozviedol, akými úvahami sa pri svojom rozhodovaní riadil, a svoje rozhodnutie tiež zrozumiteľne a preskúmateľným spôsobom odôvodnil.

44. Napokon v súvislosti s námietkou, podľa ktorej najvyšší súd mal vyčkať na rozhodnutie Súdneho dvora o predbežnej otázke položenej v iných konaniach v obdobných veciach, že táto námietka sa javí už na prvý pohľad ako neprípustná.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Napriek tomu, že sťažovatelia podali proti napadnutému rozsudku krajského súdu odvolanie, uvedenú požiadavku v nich, ale ani v podaných žalobách neuplatnili. Z materiálneho hľadiska preto treba konštatovať, že nevyužili možnosť túto námietku v konaní pred všeobecnými súdmi uplatniť, čo by zakladalo neprípustnosť tejto časti sťažnosti, ak by bolo potrebné sa ňou osobitne zaoberať. Podstatné je aj to, že sťažovatelia ani len netvrdili (tým menej preukazovali), že túto námietku neuplatnili pred všeobecnými súdmi z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

45. Ústavný súd tak z týchto dôvodov dospel k záveru, že najvyšší súd napadnutým postupom a rozsudkom nemohol porušiť základné právo sťažovateľov na súdnu ochranu

podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a ani ich právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

46. Nad rámec uvedeného ústavný súd považuje za vhodné uviesť, že nie je pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby oprávnený brať na zreteľ postup súdov, resp. správnych orgánov v podobných veciach iných fyzických osôb, keďže sa obmedzuje len na preskúmanie ústavnej akceptovateľnosti právnych účinkov rozhodnutia na právnu situáciu fyzickej osoby oprávnenej na podanie sťažnosti, teda tej, o ktorej základné práva v konaní pred ústavným súdom ide. Zároveň ústavný súd nie je ani oprávnený zjednocovať postup alebo rozhodovaciu činnosť správnych alebo súdnych orgánov v obdobných veciach, keďže túto úlohu zákonodarca zveril najvyššiemu súdu, ale vždy posudzuje jednotlivé právne veci s ohľadom na okolnosti konkrétneho prípadu.

B.

47. Vo veci sťažovateľa 1 a sťažovateľa 2 [REDACTED] najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 10 Sžso 67/2015 z 29. marca 2017 potvrdil rozsudok krajského súdu sp. zn. 5 S 49/2014 z 20. mája 2015 v časti týkajúcej sa zamietnutia žaloby sťažovateľa 1. V časti týkajúcej sa zrušenia rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredia a vrátenia veci na ďalšie konanie (vo vzťahu k sťažovateľovi 2 [REDACTED]) bol rozsudok zmenený tak, že žaloba bola zamietnutá.

48. Potvrdzujúca časť rozsudku najvyššieho súdu je založená na konštatovaní, že sťažovateľ 1 v konaní nenamietal porušenie vlastných subjektívnych práv, ale porušenie práv svojho zamestnanca – sťažovateľa 2 [REDACTED], na čo nebol aktívne legitimovaný. Jedinou výnimkou bola námietka sťažovateľa 1, podľa ktorej Sociálna poisťovňa, pobočka, ale ani Sociálna poisťovňa, ústredie nerozhodli v zákonnej 60-dňovej lehote, ktorú však všeobecné súdy považovali za irelevantnú s poukazom na to, že toto preukázané porušenie práva nezakladalo takú vadu konania, ktorá by mohla mať vplyv na zákonnosť vydaného rozhodnutia.

Vo vzťahu k sťažovateľovi 2 [REDAKOVANÉ] vychádzal najvyšší súd z toho, že keďže z kontrol preverenia reálneho výkonu činnosti zamestnancov vykonaných u zamestnávateľa – sťažovateľa 1 nebolo preukázané, že tento reálne vykonával činnosť zamestnanca na území Slovenskej republiky, preto nemohol podliehať slovenským právnym predpisom podľa čl. 13 ods. 3 základného nariadenia, a preto Sociálna poisťovňa, ústredie, ako aj Sociálna poisťovňa, pobočka dospeli k správne mu záveru, že mu k 9. augustu 2013 zaniklo povinné nemocenské, povinné dôchodkové poistenie, ako aj povinné poistenie v nezamestnanosti.

49. Vo vzťahu k sťažovateľovi 1 treba z pohľadu ústavného súdu zásadne konštatovať, že sťažovatelia v podanej sťažnosti s uvedeným rozhodujúcim záverom najvyššieho súdu vôbec nijako nepolemizujú, a teda sa ani len nepokúšajú správnosť týchto záverov napadnúť. Opakujú argumentáciu uplatnenú pred všeobecnými súdmi, ktorá sa týka vecného posúdenia ich práv, s ktorou sa však najvyšší súd vo vzťahu k sťažovateľovi 1 nijako nezaoberal.

Nie je úlohou ústavného súdu, aby nedostatočnú procesnú aktivitu sťažovateľov vyvažoval tým, že by sa snažil „domyslieť si“ argumenty, ktoré by mohli spochybníť správnosť záverov najvyššieho súdu.

50. Vo vzťahu k sťažnosti sťažovateľa 1 treba zdôrazniť, že najvyšší súd sa uplatnenými žalobnými argumentmi sťažovateľov vôbec nezaoberal, pretože dospel k záveru o nedostatku vecnej aktívnej legitímácie sťažovateľa 1. Za tohto stavu sa sťažovateľ 1 mal zamerať v sťažnosti podanej ústavnému súdu v prvom rade na uplatnenú argumentáciu najvyššieho súdu a podrobne objasniť, prečo nepovažujú za možné s ňou súhlasiť, čo sa však nestalo. Ústavný súd bez toho, aby zaujal akékoľvek meritórne stanovisko k rozhodujúcim argumentom najvyššieho súdu, môže iba konštatovať, že pre úplnú absenciu protiargumentácie zo strany sťažovateľa 1 nie je možné správnosť záverov najvyššieho súdu meritórne preskúmať.

Vo vzťahu k sťažovateľovi 2 [REDAKOVANÉ] ústavný súd odkazuje na odôvodnenie tohto rozhodnutia v bodoch 38 až 46.

III.2.2 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 39 ods. 1 a čl. 40, ako aj čl. 52 ods. 2 ústavy postupom a rozsudkami najvyššieho súdu

51. V súlade s čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva, dedenie sa zaručuje.

V súlade s čl. 39 ods. 1 ústavy občania majú právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe a pri nespôsobilosti na prácu, ako aj pri strate živiteľa.

V súlade s čl. 40 ústavy každý má právo na ochranu zdravia. Na základe zdravotného poistenia majú občania právo na bezplatnú zdravotnú starostlivosť a na zdravotnícke pomôcky za podmienok, ktoré ustanoví zákon.

V súlade s čl. 52 ods. 2 ústavy cudzinci požívajú v Slovenskej republike základné ľudské práva a slobody zaručené touto ústavou, ak nie sú výslovne priznané iba občanom.

52. Z obsahu sťažností možno vyvodit', že sťažovatelia porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 39 ods. 1, čl. 40 a čl. 52 ods. 2 ústavy namietajú v priamej príčinnej súvislosti s namietaným porušením ich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

53. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd nezistil porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy ani práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v sťažnostiach označenými postupmi a rozsudkami najvyššieho súdu, nemohlo dôjsť ani k porušeniu základných práv sťažovateľov podľa čl. 20 ods. 1, čl. 39 ods. 1 a čl. 40 ústavy.

54. Navyše, pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva podľa čl. 39 ods. 1 ústavy a čl. 52 ods. 2 ústavy, je potrebné uviesť, že čl. 39 ods. 1 práve v spojitosti s čl. 52 ods. 2 ústavy sa vzťahuje iba na občanov Slovenskej republiky ako jedno zo sociálnych práv, ktoré im ústava garantuje. Keďže ide o právo ústavou výslovne priznané iba občanom, nemohlo dôjsť k jeho porušeniu vo vzťahu k sťažovateľom, ktorí sú poľskými štátnymi občanmi.

Taktiež v súvislosti s touto časťou sťažností zdôrazňuje, že čl. 52 ods. 2 ústavy má charakter ústavných princípov, resp. všeobecných interpretačných pravidiel, ktoré sú všetky orgány verejnej moci povinné rešpektovať pri výklade a uplatňovaní ústavy, a preto sú vždy implicitnou súčasťou rozhodovania ústavného súdu, t. j. aj jeho rozhodovania o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 119/07). Keďže predmetom tohto konania je rozhodovanie o porušení základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z kvalifikovanej medzinárodnej zmluvy, možno v tomto konaní uvažovať o porušení označeného článku ústavy len v spojení s porušením konkrétneho základného práva alebo slobody. Pretože v posudzovaných prípadoch ústavný súd nedospel k záveru o porušení žiadneho so sťažovateľmi označených základných práv garantovaných ústavou, resp. práva garantovaného čl. 6 ods. 1 dohovoru, nemohol dospieť ani k záveru o porušení čl. 52 ods. 2 ústavy, a preto sťažnosti sťažovateľov aj v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnené.

Pokiaľ ide o právo na zdravie a bezplatnú zdravotnú starostlivosť podľa čl. 40 ústavy, ústavný konštatuje, že v danom prípade sťažovateľom napadnutým postupom a rozsudkami najvyššieho súdu nebola žiadnym spôsobom odopretá zdravotná starostlivosť, predmetom rozhodnutí všeobecných súdov nebolo posúdenie ich zdravotného stavu, preto v ich prípade absentuje akákoľvek príčinná súvislosť medzi namietaným porušením základného práva podľa čl. 40 a v sťažnosti označenými postupmi a rozsudkami najvyššieho súdu.

55. Preto ústavný súd aj túto časť sťažností sťažovateľov odmietol podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde pre neexistenciu priamej príčinnej súvislosti s označeným postupom a rozsudkami najvyššieho súdu a namietaným porušením základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 39 ods. 1, čl. 40 a čl. 52 ods. 2 ústavy ako zjavne neopodstatnenú.

56. Berúc do úvahy všetky uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. októbra 2017